

Jun xiky tuk'il jun ku'k

Tqanil

Ch itzan jun maj. Aftaq jun ku'k B'etel tb'i ex jun xiky Xkut tb'i. Najliqe'taq tuj jun ch'uaq ch'im, at jun tal tja tuj nim k'ul. Jun q'ij ok noj³² xiky tuk'il ku'k, tej tex b'etil. Ex jyol twa ch'um tuj k'ul tej ttzaj wa'jay ti'j.

Tuj tkab' maj qit tjaw kanet twitz jun ma' xo'j. Xi' tka'yi'n ma' xo'j xiky tuk'il ku'k. B'e'x tzaj k'alelen a' tuj ttzi tu'n kyxi' tcho'n. Tzaj b'isb'ajil kyij' xiky ex ku'k. B'e'x i sak'puj te ma' xo'j. Ntzaj jun kyyol Tza'n ktel qu'n ja'la? –chichitzan- I el qelin tu'ntzan kypon kyja.

³²AAju yol lu ax tz'elpuna: e' ok yal te kyib'.

³³Aju yol lu a tz'elpuna piedra toj kyol mos.

Qit tok lipe' ma' xo'j kyi'j xiky ex ku'k. Nchi jaw xch'in, nchi qelin kykab'il, kyuk'il kyib'. Tuj qonikyin, qit tku'x kyewin kyib'. I ku'x tuj jun jul ja' tumel at nim ab'j³³. Atz kxel qewin qib' tzalu'w chechitzan tal xiky tuk'il ku'k. Ntzajku kywatl, qit tpon jun tilb'ilal xjal ttzi jul. Qit kyjaw sak'pej xiky ex ku'k.

Qit tjaw yolin aj tilb'ilal xjal, jun xob'tzal, chitzan kye.

-Alkyeqe ate' tzalu?- chi. Qit kyjaw xch'in xiky tuk'il ku'k. Ja ja, ja ja, ja, ja, chitzan ma' tilb'ilal xjal. B'e'x n-ok yab'il wi'ja kyu'na. Mi' chi jaw xch'ina chitzan. Ok chin kolile kyi'ja, chitzan.

Ntzajtzan kyxim. Ok kub'el xo'j qu'n chichitzan xiky tuk'il ku'k. Qit tkub' tb'inchan tilb'ilal xjal jun ch'ab' tze'. Kub' kyb'inchan tuk'il jun ab'j tu'n tjaw tz'aaq xo'j. Jitz' tkyim xo'j tu'n tze'. Ikyju'tzan onin tilb'ilal xjal kyi'j xiky ex ku'k. Ikytzan mi' i xi' cho'na tu'n xo'j.

Wilfado Onases Díaz Macario
Concepción Tutuapa, San Marcos

